

Forenzní sexuologie I.

úvod

MUDr. Petra Sejblová

- primářka sexuologického odd. FN Brno

- znalkyně KS Brno obor zdravotnictví,
odvětví psychiatrie a sexuologie

- konziliární sexuolog Ústavu pro výkon
zabezpečovací detence v Brně

Obor soudní sexuologie

Znalecké posuzování v oblasti

1. Trestně právní :

- potvrzení či vyloučení sex. deviace
- posuzování splnění účelu OL
- posuzování obětí sexuálních deliktů

2. Občansko právní:

- posuzování sex. dysfunkcí a poruch plodnosti v rámci ztížení společenského uplatnění po úrazech, nemocech z povolání a při paternitních sporech

3. Opatrovnické:

- posuzování výchovné způsobilosti, možnost styku s dětmi, svěřeni dětí do péče

Soudní znalci z oboru zdravotnictví

- **psychiatrie + sexuologie**
- **gynekologie + sexuologie**
- **urologie + sexuologie**
- **sexuologie**

Specifika sexuologického posuzování v trestním právu

- Porucha sex. preference se při znaleckém vyšetření aktuálně neprojevuje
- Obv. většinou delikt zcela popírá či jej bagatelizuje
- Pokud delikt přiznají sex. motivaci popírají (uvádí materiální motiv apod.)
- Klinické příznaky parafílie posuz. disimulují. Ani jejich dlouholeté partnerky o deviaci nevědí
- Klinické psychiatrické a sexuologické vyšetření musí být podrobnější
- Velkým přínosem je posouzení znalcem klinickým psychologem (intelekt, osobnost, agresivní rysy aj.)

Stanovení diagnózy parafílie

- U posuz. popírajících delikt a disimulujících je stanovení dg. deviace pouze na základě klinického vyšetření nemožné
- Psychologické klinické vyš. v naprosté většině případů parafílii neprokáže, může zjistit pouze problémy v sexuální oblasti
- Je nutné vycházet z údajů ze spisu „ *dle popisu jednání, které je mu nyní kladeno za vinu, má charakter sadistický...* ”
- Klinické vyš. nutno doplnit PPG vyšetřením, event. sexuologickými dotazníky

Možné závěry znaleckého zkoumání

- V případě, že obv. se dopustil za vinu kladeného jednání, je s ohledem na další zjištěné klinické příznaky postižen poruchou sex. preference typu
- Obv. je postižen poruchou sex. preference bez ohledu na to, zda mu bude nynější tr. čin prokázán či nikoliv
- Obv. není postižen poruchou sexuální preference. Jeho jednání bylo sice primárně sex. motivované, ale vyplývalo z jeho ... (sex. nezdrženlivosti, poruchy osobnosti, psychózy aj.)

Kazuistika

„Muž, kterého trápilo svědomí“

- 23letý svobodný, zdravý muž byl obviněn z vraždy prostitutky, kdy po vykonání pohl.styku s poškozenou v úmyslu usmrtit ji po té, co další pohl.styk odmítala, ji zardousil a její tělo odložil v lese

Psychologické a psychiatrické hodnocení

Psychologické: osobnost nevyzrálá, se sníženým vnímáním rizika a emočně plošší s latentní explozivitou a agresivitou zejména po požití alkoholu či drog. IQ 105 bez patologií. Obv. se dopustil tr. činu pravděpodobně pod vlivem kombinace alkoholu a pervitinu, do jeho jednání se nejspíš promítla i sexuální anomálie.

Psychiatrické: bez známek duševní nemoci či poruchy. Jednal ve stavu středně těžké prosté opilosti a po užití pervitinu (jeho údaj), nešlo o patickou ani komplikovanou opilost.

Sexuologické hodnocení

○ Obv. popíral pohlavní vzrušení svazováním, bitím, škrcením nebo řezáním. Pokoření sex. partnerek nevyhledává. Pokládá se za sexuálně normálního. Také uvedl, že kdyby mu znalci našli pohlavní abnormitu, byl by ochoten se léčit. Obv. negoval prvotní úmysl poškozenou znehybnit. Znalci nemají doklad pro závěr, že by ho dodatečné rdoušení ženy ještě víc vzrušilo.

○ Obv. trpí parafilií s chyběním podstatných částí sexuálně motivačního systému, disponující k agresím.

○ PPG vyšetření je abnormní (pozitivní reakce na agresivní témata). PPG podporuje závěr, že u posuzovaného je přítomna sexuální anomálie.

Forenzní hodnocení

- Na podstatném snížení ovládacích a částečném snížení rozpoznávacích schopností mělo hlavní podíl užití alkoholu a pervitinu při sexuální anomálii.
- I když není závislý na alkoholu ani pervitinu, je jeho pobyt na svobodě nebezpečný
- Jeho nevyzrálost a nekritický postoj k abusu vyžaduje ochrannou ústavní protitoxikomanickou léčbu.
- Obviněný je také krajně nebezpečný v souvislosti se sexuálním chováním. Ochranné léčení by mělo být i sexuologické, i když vražda nebyla primárně sexuálně motivována.
- Odsouzen k 10letému TOS, nařízeno ochranné sexuologické, protialkoholní i protitoxikomanické léčení v ústavní formě.

Co bylo dál?

Osmý rok ve výkonu TOS se ods. ve věznici přiznal psycholožce, že již v 19ti letech spáchal vraždu.

Na diskotéce se seznámil s dívkou, kterou si odvedl domů a měl s ní styk. Po té, co další styk odmítla, ji zardousil. S tělem ještě 6 dní pobýval v bytě než ho vynesl do kontejneru na odpadky.

Tělo se nikdy nenašlo. Obžaloba vycházela pouze z jeho přiznání

Další znalecká vyšetření

- K činu uvedl: *„Cítil vztek, že se začala bránit a rdousil ji víc a u toho se jí díval do očí. Její obrana jeho vztek posilovala.“* Při popisu činu znalkyni se obv. usmíval.
- Po jejím smrti ho napadlo, že *„by mohl mít s mrtvým tělem sex“*
- Vzpomínky na zločin se obv. opakovaně vracely či si je cíleně vyvolával a znovu je emočně prožíval a u toho se vzrušoval.

Sexuální anamnéza

- Koitální debut akcelerovaný ve 14ti letech. Negativní zážitek (*„byl opilý, nevěděl, co má dělat, nepovedlo se mu to“*).
- Pauza mezi 1. a 2. stykem byla 3-4 roky (*„cíleně se sexu vyhýbal“*)
- Vůči dívkám ostýchavý (*„nevěděl, jak na to“*), dodával si kuráž alkoholem. Pak navazoval jednorázové sex. kontakty s dívkami na diskotékách. Při těchto pokusech o kohabitaci neúspěšný, resp. předem je vzdal (*„dívky z toho měly většinou srandu“*).
- Opakovaná erotická selhání vnímal jako svůj handicap.
- Druhý pokus o koitus v jeho 17 letech se zdařil částečně, kdy při imisi dívka spojení náhle ukončila (analogie s chováním první zavražděné).
- Do doby první vraždy obv. nerealizoval pro něho subjektivně uspokojivý fyziologický koitus.

Diagnostické zhodnocení

- Obv. trpí smíšenou poruchou osobnosti s rysy disociálními a emočně nestabilními.
- V době činu trpěl škodlivým užíváním alkoholu.
- Obv. je postižen poruchou sexuální preference, a to agresivním sadismem s nekrofilní složkou.
- Jeho schopnost rozpoznat protiprávnost svého jednání byla plně zachována. Jeho schopnost své jednání ovládat byla podstatně snížena a to v důsledku agresivního sadismu s nekrofilní složkou.
- Doposud neabsolvované **sexuologické ústavní ochranné léčení** by mělo být velmi intenzivní a několikaleté na některém z vysoce specializovaných pracovišť.

Psychologické hodnocení

- **Osobnost** smíšeného typu s převažujícími rysy **dissociálními** a **emočně nestabilními**.
- Významnou součástí osobnosti je **hypertrofovaná** a zejména od dětství v některých situacích velmi snadno **zprovokovatelná agresivita** nabývající **nejrůznějších forem** (auto i hetero) i **intenzity**.
- **Motivace** činu byla **patologická**, vyplývala z **patologicky utvářené sexuality** posuzovaného.
- Pro **resocializaci** posuzovaného je **stěžejní aspekt** **medicínský**...není možno opomenout, že posuzovaný **podmiňuje** svou **skutečnou participaci** na **léčbě** tím, zda mu **podmínky léčby** (vč. **personálu**) budou **vyhovovat** či ne. Pokud by mu **nevyhovovaly**, připouští **pravděpodobnost** pouze **formální spolupráce**. Jeho **motivace** může **doznávat velké proměnlivosti**.
- Vzhledem k osobnosti je **nutno resocializační předpoklady** považovat za **málo reálné** (dle **názvosloví brněnské resocializační škály**), resp. **nízké** (dle **názvosloví opavské resoc. škály**) **hodnoceny 4. stupněm** (1.-6. st)